

355
1154

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Частина 5

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ
НАУКОВОГО
І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО
СУПРОВОДЖЕННЯ У
ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Міністерство оборони України

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо організації наукової і науково-технічної діяльності у
Збройних Силах України

Частина 5
Основи організації заходів наукового
і науково-технічного супроводження
у Збройних Силах України

Видання-2020

УДК 001.89

Методичні рекомендації щодо організації наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України затверджено 01.07.2020 Міністром оборони України Тараном А.В. у якості посібника для організації наукової і науково-технічної діяльності у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України.

Методичні рекомендації розроблено авторським колективом під загальним керівництвом заступника Міністра оборони України Миронюка О.Ю. та заступника начальника Генерального штабу Збройних Сил України генерал-лейтенанта Тимошенка Р.І.:

частини 1 та 10 – Національним університетом оборони України імені Івана Черняховського (начальник університету генерал-лейтенант Сиротенко А.М., доктор військових наук, доцент, заступник начальника університету з наукової роботи генерал-майор Щипанський П.В., кандидат військових наук, професор, заслужений працівник освіти України);

частина 2 – Військовою академією (м. Одеса) (начальник академії генерал-майор Гуляк О.В., кандидат юридичних наук);

частина 3, 8 та 17 – Харківським національним університетом Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (начальник університету генерал-майор Турінський О.В., кандидат технічних наук, заступник начальника університету з наукової роботи полковник Певцов Г.В., доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України);

частина 4 – Державним науково-дослідним інститутом випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки Збройних Сил України (начальник інституту полковник Башинський В.Г., доктор технічних наук, старший науковий співробітник, заступник начальника інституту з наукової роботи полковник Дмитрієв В.А., кандидат технічних наук, старший науковий співробітник);

частина 5, 6 – Центральним науково-дослідним інститутом озброєння та військової техніки Збройних Сил України (начальник інституту генерал-майор Чепков І.Б., доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, заступник начальника інституту з наукової роботи полковник Сотник В.В., кандидат технічних наук, старший науковий співробітник);

частина 7 – Житомирським військовим інститутом імені С.П. Корольова (начальник інституту генерал-майор Левченко О.В., кандидат військових наук, професор, заступник начальника інституту з навчальної та наукової роботи полковник Сашук І.М., кандидат технічних наук, старший науковий співробітник);

частина 9 – Військовим інститутом Київського Національного університету (начальник інституту генерал-майор Толок І.В., кандидат педагогічних наук, заслужений працівник освіти України, заступник начальника інституту з наукової роботи полковник Попков Б.О., кандидат військових наук, старший науковий співробітник) та Воєнно-науковим управлінням Генерального штабу Збройних Сил України (начальник управління полковник Коваль В.В, кандидат військових наук, старший науковий співробітник, начальник відділу полковник Левищенко Є.В.);

частина 11 та 13 – Центральним науково-дослідним інститутом Збройних Сил України, (начальник інституту Романченко І.С., доктор військових наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, заступник начальника інституту з наукової роботи полковник Зварич А.О., кандидат військових наук);

частина 12 – Національною академією сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (м. Львів), (начальник академії генерал-лейтенант Ткачук П.П., доктор історичних наук, професор, заслужений працівник освіти України, заступник начальника академії з наукової роботи полковник Слюсаренко А.В., доктор історичних наук, доцент);

частина 14 – Науково-дослідним центром ЗС України “Державний Океанаріум” (начальник центру капітан 1 рангу Добринін Є.В., заступник начальника центру з наукової роботи Фердман Г.П., кандидат наук з державного управління, старший науковий співробітник);

частина 15 – Науково-дослідним центром гуманітарної політики ЗС України, (начальник центру полковник Агаєв Н.А., кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, заступник начальника центру з наукової роботи Герасименко М.В., кандидат історичних наук);

частина 16 – Державним науково-дослідним інститутом авіації (начальник інституту генерал-майор Харченко О.В., доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, заступник начальника інституту з наукової роботи полковник Пащенко С.В., кандидат технічних наук, доцент).

Методичні рекомендації щодо організації наукової і науково-технічної діяльності у збройних силах України : посібник у 17 частинах.

Методичні рекомендації застосовуються під час виконання заходів наукової та науково-технічної діяльності у ЗС України.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ НАУКОВОГО ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ	9
1.1. Основні нормативно-правові документи, що регулюють питання наукового та науково-технічного супроводження у Збройних Силах України	9
1.2. Особливості планування заходів наукового та науково-технічного супроводження	10
1.3. Особливості звітування про виконання заходів наукового та науково-технічного супроводження	15
2. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ НАУКОВОГО СУПРОВОДЖЕННЯ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ	17
2.1. Наукове супроводження державних програм розвитку Збройних Сил України	17
2.2. Наукове супроводження інших актів та нормативних документів, спрямованих на реалізацію завдань оборони та розвитку Збройних Сил	18
3. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ	19
3.1. Особливості виконання заходів науково-технічного супроводження державних цільових оборонних програм спрямованих на реалізацію завдань оборони за військово-технічним напрямом	19
3.1.1. Нормативно-правові засади науково-технічного супроводження державних цільових оборонних програм розвитку ОВТ	20
3.1.2. Об'єкти та суб'єкти науково-технічного супроводження державних цільових оборонних програм розвитку ОВТ ..	21
3.1.3. Обов'язки та права суб'єктів науково-технічного супроводження Програм	21
3.1.4. Організація та порядок проведення науково-технічного супроводження державних цільових оборонних програм розвитку ОВТ	23
3.1.5. Порядок обміну інформацією між суб'єктами НТС та координація цієї роботи	26
3.1.6. Контроль за науково-технічного супроводження державних цільових оборонних програм розвитку ОВТ ..	27
3.2. Особливості виконання заходів науково-технічного супроводження досліджень, спрямованих на підвищення	

оборозоздатності України	28
3.3. Особливості виконання заходів науково-технічного супроводження заходів на стадіях життєвого циклу ОВТ.	29
3.3.1. Стадія «задум»	29
3.3.2. Стадія «розроблення»	31
3.3.3. Стадія «виробництво»	33
3.3.4. Стадія «використання»	34
3.3.5. Стадія «підтримка»	36
3.3.6. Стадія «вилучення»	38
3.3.7. Науково-технічне супроводження автоматизованих (інформаційних, інформаційно-аналітичних) систем	39
3.3.7.1. Стадія «дослідження та обґрунтування необхідності (можливості) розроблення» ІС	39
3.3.7.2. Стадія «розроблення» ІС	40
3.3.7.3. Стадія «впровадження» ІС	41
3.3.7.4. Стадія «експлуатація» ІС	41
3.4. Особливості виконання заходів науково-технічного супроводження інших видів діяльності	41
3.4.1. Ознаки діяльності, за якими визначається можливість проведення НТС	42
3.4.2. Типовий порядок виконання заходів НТС інших видів діяльності	42
3.4.3. Рекомендований перелік видів діяльності в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	44
ДОДАТКИ	45

ВСТУП

Діяльність Міністерства оборони України (далі – Міноборони), Генерального штабу Збройних Сил України (далі – Генеральний штаб), командувань видів Збройних Сил України (далі – Збройних Сил) та інших органів військового управління (далі – ОВУ) неможлива без забезпечення розвитку та впровадження нових сучасних дієвих механізмів та інструментів, використання створеної наукової (науково-технічної) продукції в повсякденній діяльності. Такий процес має супроводжуватись проведенням ретельної підготовчої роботи, яка полягає в дослідженні середовища, розробці альтернатив та науковому обґрунтуванні прийнятих рішень щодо їх застосування в реальних умовах та досягнення необхідного рівня якості виконання завдань за призначенням в межах встановлених вимог.

Така наукова та науково-технічна діяльність передбачає проведення прикладних наукових досліджень направлених на впровадження наукових та науково-технічних (прикладних) результатів досліджень. З огляду на завдання досліджень, вони поділяються на наукове (НС) або науково-технічне (НТС) супроводження, які є видом наукової (науково-технічної) роботи у Збройних Силах.

Метою проведення НС та НТС у Збройних Силах визначають – проведення прикладних наукових досліджень, які спрямовані на впровадження новітніх результатів виконання науково-дослідних робіт, експертизу виконання передбачених національними стандартами робіт і заходів на всіх стадіях життєвого циклу товарів військового призначення та подвійного використання, підготовку обґрунтованих пропозицій Замовнику щодо подальшого використання видів наукової (науково-технічної) робіт та проведення заходів цілеспрямованого своєчасного коригування дій виконавців для доведення до стадії практичного використання науково-технічної продукції, яка розробляється у Міноборони та Збройних Силах.

Відповідно до [1] наукові та науково-технічні (прикладні) результати наукової та науково-технічної діяльності (ННТД) складають наукову (науково-технічну) продукцію (НТП). З огляду на основні форми НТП, які визначені в [1], до об'єктів НС слід віднести:

настанови, підручники, посібники, статутні документи, національні та військові стандарти, програми, плани та інші документи, що визначають організаційні аспекти управління та розвитку Збройними Силами, військами (силами), частинами (підрозділами), їх забезпечення (крім напрямів пов'язаних з розвитком та оснащенням товарами військового призначення та подвійного використання);

проекти нормативно-правових актів, нормативних документів або методичних рекомендацій, що регламентують діяльність Міноборони і Збройних Сил, проведення оборонного планування, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову;

результати інших робіт, пов'язаних з одержанням нових наукових і науково-прикладних результатів та впровадженням їх у практику Збройних Сил;

до об'єктів НТС слід віднести:

продукцію оборонного призначення та подвійного використання, під якою розуміються нові та модернізовані ОВТ, інформаційні системи управління оборонними ресурсами, автоматизовані системи управління військами і зброєю, інфраструктура оборонного призначення, їх окремі елементи та інша продукція, що має потребу у проведенні досліджень для використання у Збройних Силах;

алгоритми, програми, математичні моделі, інформаційні та розрахункові задачі (комплекси задач), інше спеціальне математичне програмне забезпечення;

настанови, підручники, посібники, національні та військові стандарти нормативно-технічного характеру, класифікатори та кодифікатори, програми, плани, проекти та інші документи, що пов'язані з розвитком та оснащенням Збройних Сил товарами військового призначення та подвійного використання;

експериментальні (дослідні) зразки або їх діюча модель;

ескізні та технічні проекти та відгуки на них, конструкторсько-технологічна документація на науково-технічну продукцію;

звіти про виконання науково-дослідних робіт (НДР), складових частин аванпроектів та дослідно-конструкторських робіт (ДКР), проектно-конструкторських та технологічних розробок.

Роботи та заходи НС та НТС проводяться в межах та на виконання завдань, покладених на Міноборони, Генеральний штаб, командування Збройних Сил та інші ОВУ, які потребують проведення додаткових досліджень при впровадженні в практику нових та/або корегуванні (модернізації) існуючих механізмів та інструментів.

Організація виконання заходів НС та НТС, управління ними та контроль такою діяльністю здійснюється в межах створеної в Збройних Сил системи управління науковою і науково-технічною діяльністю.

Для реалізації таких заходів замовником призначається виконавець – наукова установа з НС або НТС, яка за призначенням, науковим потенціалом, діючими науковими школами спроможна проводити наукові дослідження за визначеними проблемою або завданням.

Виконавцями НС або НТС можуть бути наукові установи Міноборони та Збройних Сил (далі – НУ), вищі військові навчальні заклади Збройних Сил, військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів України (далі – ВВНЗ), а також НУ у складі ВВНЗ (далі – НУ). Розподіл основних напрямів наукових досліджень між НУ та ВВНЗ визначений в [2].

Виходячи з основних положень, що стосуються виконання заходів НС та НТС сформована структура частини 5 Методичного посібника. В межах запропонованої структури розкриваються засади організації, проведення заходів НС або НТС та звітування про їх виконання за основними типовими завданнями.

НТС здійснюється із забезпеченням виконання вимог законодавства щодо охорони державної таємниці, захисту іншої інформації з обмеженим доступом, технічного захисту інформації та протидії технічним розвідкам.

Питання особливостей організації, планування, виконання та звітності

щодо НС та НТС у Збройних Силах не врегульовані правовими актами та нормативними документами. Тому матеріали частини 5 Методичного посібника носять рекомендаційний характер без належного правового врегулювання його статусу.